

เหตุผลที่เราต้องทำความเข้าใจในอริยสัจธรรมทั้ง ๔
เพราะเป็นสัจจะ เป็นความจริงของพระอริยเจ้า
เป็นสัจจะ เป็นความจริงของพระตถาคตเจ้า
และเป็นสัจจะ เป็นความจริงที่บุคคลได้เห็นแล้ว
จากปุถุชนเข้าสู่ความเป็นอริยะะ

อริยสัจ ๔

๑. ความเบื้องต้นที่ควรทราบ
๒. ความหมายของอริยสัจ ๔
๓. องค์ธรรมของอริยสัจ ๔
๔. กิจที่ควรทำในอริยสัจ ๔
๕. อรรถ คือความหมายของอริยสัจ ๔
๖. ญาณ ๓ ในอริยสัจ ๔ มีอาการ ๑๒

๑. ธรรมชาติมี ทุกข์ เป็นต้น ชื่อว่า อริยะะ เพราะทำความเป็นอริยะะ ชื่อว่า สัจจะ เพราะเป็นของแท้ไม่ผิด ไม่เป็นอย่างอื่นไปได้ รวมความว่า ธรรมชาติที่เป็นของแท้ ไม่ผิด ไม่เป็นอย่างอื่นไปได้ เพราะทำให้เป็นพระอริยะะ หรือของจริงของพระอริยะะ (ตติยวรรค ตถสูตฺร)
๒. ของจริงที่ทำปุถุชนให้เป็นอริยะะเจ้า (วิภาวีนีฎีกา)
๓. เป็นของจริงที่พระอริยะะสาวกจะพึงตรัสรู้ และของจริงที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดง (วิภาวีนีฎีกา ปริจเฉทที่ ๗)
๔. อริยสัจ คือข้อปฏิบัติอันยังสัตว์ให้ถึงความดับทุกข์ (ตติยวรรค สัจจะสังยุต)

ทุกอย่างที่เป็นสภาวะธรรม ต้องประชุมลงอริยสัจได้

เวลาเราไปสัมพันธ์กับ สี เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธัมมารมณ
หรือไปสัมพันธ์กับ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
หรือไปสัมพันธ์กับ ชันธ์ อายตนะ ธาตุ
โดยมากเราไม่ได้เห็นความจริง

เราไม่สามารถกำหนดหมายได้ว่าส่วนไหนเป็นทุกข์
ส่วนไหนเป็นเหตุให้เกิดทุกข์
ส่วนไหนเป็นความดับทุกข์
และส่วนไหนเป็นปฏิบัติทางดำเนินให้เข้าถึงความดับทุกข์

ในการเห็นแต่ละครั้ง..

เพราะมีจักขุประสาท จึงสามารถกระทบกับรูปารมณ